

Gospodarja» je sklenila, da westfalskim Slovincem da liste zastoj, ako bi se našli dobrotniki, ki bi plačali za nje poštnino. Poština pa stane za vsak list K 1.60. Za celo leto stane poštnina za vse «Slov. Gospodarje», ki bi se pošiljali na Westfalso, 1800 din. Prepričan sem, da bi se pri dobri volji ta svota dala spraviti skupaj. Zato se obračam v imenu naših bratov na Westfalskem na blaga sreča našega slovenskega ljudstva s prisrčno prošnjo: Priskočite na pomoč našim bratom! Zbirajte v veseljih družbah in drugih priložnostih za poštnino, da jim morem doposlati «Slov. Gospodarja». Westfalski Slovinci so organizirani v katoliških društvih. Vodita jih dva požrtvovalna duhovnika Hegenkötter in Tensundern, ki sta se, dasiravno trda Nemca, vendarle naučila slovenskega jezika in ga tako gladko in lepo govorita, da se jim niti ne pozna, da sta Nemca. Gospod Tensundern je zdaj na Slovenskem in bo govoril na katoliškem shodu v Ljubljani. Zato še enkrat prosimo: Zrivate, ki morete, vsaj nekoliko dinarjev, da rešimo svoje brate, ki si v tujini iščejo kruha. Kolikokrat izdamo velike svote po nepotrebnem za pijačo. Pritrčajmo si enkrat za en liter vina in dajmo znesek za uboge brate. Posebno denarni zavodi naj se jih spomnijo. Ti zneski se naj pošiljajo na naslov podpisanega: Dr. Ant. Jerovšek, ravnatelj Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Izvanredna cerkvena slovesnost pri Sv. Petru pri Mariboru. V kroniki naše župnije bo zapisano, kar je že od ponedeljka dne 13. avgusta zapisano v sreih onih, ki so prisostvovali izvanredno lepi svečanosti preobleke 9 kandidatij pri naših č. šolskih sestrah. Po vsej Sloveniji in še preko njenih mej je znan naš zavod. Tiho in marljivo kakor čebelice delujejo v njem č. sestre, in prvi vidni uspeh tega vztrajnega dela je bila svečanost v ponedeljek dne 13. avgusta. Med pritrkovanjem zvonov se spremile Marijine družbenice z zastavo, č. sestre, sorodniki in 5 duhovnikov neveste v cerkev, kjer so sklenile zaroko z nebeskim Zeninom. Vsi obredi, na govor gospoda kanonika in dekana Fr. Moravec in ubrano petje, vse to je privabilo premnogim solze v oči. «Zares, to je bil dan, ki ga je naredil Gospod!» Ni bilo listega plesnjivega svetlozalka, češ, sedaj se bodo odvedale sveto in vsemu, ampak vladalo je sveto veselje in iz marsikaterega sreča se je izvil vzdih: «Oh, ko bi bila tudi jaz tako srečna!» — Kakor rečeno: zapisan bo ta dogodek v naših sreih ter nam svedočil, da je pravo veselje le tisto, v katerem se naša duša raduje v Bogu, svojem Gospodu. Vsi udeleženci, cela župnija pa mora biti hvaležna za ta dan predvsem preč. gospodu dekanu za prekrasne besede v cerkvi in pozneje na «gostiji», — duhovnemu očetu in voditelju gospodu domačemu župniku, č. sestram, zlasti predstojnici, obema č. gg. župnikoma-gostoma in vsem, ki so kaj pripomogli k tej lepi slovesnosti. V letošnjem pozdravnem pastirskem listu imenuje prevzvišeni vladika redovnice posebno greديو Gospodovega vinograda. Ako nas bo doletela čast, da nas bo kedaj obiskal, upamo, da bo zadovoljen z našo šentpetersko greديو, ki je pravkar vzgojila prvih devet rožic za nebeski vrt. In tebi, tihi samostan, želimo: procvitaj Bogu v čast in v blagor človeštva!

Zgradba državne ceste St. Ilj—Velka—Apačka kotlina je zopet razpisana za licitacijo. Ako ne bo nobena gradbena tvrdka prevzela dela, bo država v lastni režiiji pričela z gradbo in bo uporabila v to svrhu tehnične vojaške čete. Nova cesta bo dolga približno 15 km.

Zanimivo ter novo od Sv. Bolfenka v Slov. gor. — Zadnje nedeljo je imel pri nas javen shod poslanec mariborskega okraja gospod Franjo Žebot. Četudi je bil shod razglašen še le zadnji trenutek, se je vendar zbralo precejšnje število mož in žen različnega stanu in mišljenja iz ust priljubljenega rodoljuba, kako se naj vedejo, v teh težavnih časih. Vsi navzoči so se strinjali v tem: Dasi so za nas neznosne razmere, v katere so nas pahnili gospodje v Beogradu, vendar ne smemo obupati. Naša pravična stvar mora zmagati prej ali slej; dotlej pa bo treba vztrajati in potrpeti. Solnce bo mogočnejem pri vladnih korih utonilo morda še prej, kakor pričakujemo; kajti ni je sile, ki bi segala do nebes. — Upanje torej imamo, da nastopi za nas po končanem mučeniškem boju za naše pravice blaga doba miru, ko bo mirno in zadovoljno živel brat z bratom v svobodni slovenski domovini. Prisrčna zahvala gospodu poslancu za obisk in pomirjevalne besede. Naše ljudstvo potrebuje v sedanjem političnem boju pobude in tolažbe. — Za jesensko košnjo ljubi Bog prav očetovsko skrbi za nas. Kdor je kosil seno zgodaj, ima zdaj krasno in obilno otavo; morda mu zraste čez dober mesec še lep otavek. Toplo solnce in lepi dnevi pospešujejo sušenje in tako roma voz za vozom, težko naložen z lepim zelenim darom Pesniške doline proti kmetskim domovom. Udana hvala dobremu Očetu v nebesih! Ne tako kakor z otavo smo zadovoljni s svetotrojiškimi berači. Cele tri dni pred vsakim romarskim shodom romajo ti resnični in navidezni reveži posamezno in skupno proti Sv. Trojici in nadlegujejo hiše ob cesti. Nazaj grede pa sedaj po gostilnah, popivajo, prepevajo in si pripovedujejo, kje je boljši zaslužek in kje se dobi boljše vino. Zadnjič je takšna lepa družba popivala v trgu od 9. ure zjutraj do 5. ure zvečer. Ti pijani in nezadovoljni berači so postali prava nadloga za naše kraje, tako, da bo treba z vso resnobo nastopiti proti tem izkoriščevalcem krščanske dobrosrčnosti.

Blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Barbari v Haložah. V nedeljo, dne 2. septembra bo p. n. g. škof tukaj blagoslovil za župno cerkev tri nove bronaste zvonove. Sosedni župljani na svidenje!

Šmarskemu Sokolu v albom. Ko sem se preteklo nedeljo 12. t. m. vračal iz orlovskega tabora v St. Jurju, se je dogodila sledeča dogodba, ki jo naj izve tudi širša javnost: Ko je vlak obstal v Šmarju pri Jelšah, kjer sem izstopil, sem se mirno napotil proti domu.

Kar naenkrat pa je stala za menoj gruča mladih šmarskih fantalpinov. Naenkrat stopi tik za mene močen in velik fant, ker sem se hitro okrenil, sem videl, kako mu je iz oči gorela strast in razbrzdanost. Grozno italijansko kletev zoper Marijo je izrekel tako zaničevalno kot more le nasprotnik-brezbožneš: «Ali bežiš, vrag čukovski?» me je nahrulil. A jaz sem mirno nadaljeval svojo pot, dokler mi ni on stal tik za hrbtom z orožjem. Pospešil sem korak navzlic njegovemu preklinjanju. In sedaj se mi šmarski Sokoli posmehujejo, češ, bežal si pred nami. Če misliš ti, šmarski Sokol, da boš s tem zaprl polet k solncu hitcega Orla, se motiš. Če tudi napadate, mi bomo vstrajali do zmage! Šmarski Orel pa se bo še bolj razvital kljub vašim črnim nakanam. Mirnega Orla ste napadli, s tem se sedaj hvale. Mi pa ne napadamo, četudi nas nasprotnik, se ga ne lotimo s surovo silo. Šmarsko ljudstvo je z nami in proti sokolskim orjuncem. Vsa poštna mladina biti pod peruti šmarskega Orla in to jezi Sokole. Naša orlovska načela stojijo na skali, ki je ne bo razbil šmarski Sokol!

Protest proti kuluku. Iz Rečice ob Savinji so nam poslali v objavo tale protest: Občinski odbor Rečica ob Savinji je na svoji zadnji seji dne 12. avgusta sklenil sledeči protest: Odločno protestiramo proti uvedbi ter izvajanju tlake (kuluka) v Sloveniji. Uvedba kuluka pri nas v Sloveniji je skrajno krivična tudi radi tega, ker mi plačujemo itak okrajne doklade za to, da se ceste popravljajo. Zahtevamo, da ostane v Sloveniji tako, kakor je bila dosedaj navada. Ako pa želijo nekateri južni kraji naše države kuluk izvrševati, ga lahko izvršujejo, samo nas v Sloveniji naj pustijo v tej krivični uvedbi nedotaknjene, ker tlako so delali naši pradedje pred par stoletji.

Lepa slovesnost v Šmarjeti pri Rimskih toplicah. Na praznik Marijinega vnebovzjetja se je vršila pri nas redka slovesnost. Priljubljena romarska cerkev Marija Lurd je dobila nov zvon. Krog 8. ure se je zbrala pri kolodvoru številna množica, ki je med zvoki godbe in gromenjem možnarjev po s cvetelem, zastavami in slavočki ozaljšani cesti spremljala novi zvon k podružnici na griček. Po blagoslovljenju je zadonel pozdrav domačega pevskega zbora, vlč. g. dekan dr. Krulje pa je v krasni pridigi orisal pomen zvana, spomin dobrotnikov in živo vero, za katero nas bo novi zvon ogreval. Da se iz našega Lurda sedaj glasita dva zvana, se moramo farani pred vsem zahvaliti vlč. g. zlatomašniku Edvardu Janžek, ki je v kljub svoji visoki starosti pobral darove v bližnji in daljni okolici. Nalogo, ki so jo je za večer svojege življenja naložil, je z mladeniško vztrajnostjo izvršil. Kot mož je dal cerkvico sezidati, kot svolasi starček je ostalemu zvonu preskrbel tovariša. — Za novi zvon se je posebno trudil posestnik gosp. Franc Gaberček, ki je žrtvoval delo in čas, pri nabiranju prispevkov se ni ustrašil nobene poti in je največ pripomogel, da se je slovesnost tako lepo izvršila. Obema in vsem dobrotnikom: Bog plačaj!

Posnemanja vredno. Iz Cvetkove nam poročajo: Na praznik Marijinega vnebovzjetja se je vršilo pri vzgledno-krščanski in miroljubni hiši Franca in Klare Hergula slovesno blagoslovljenje nove spominke kapelice posvečene v čast lurski Materi božji. Ob tej priliki zbrani gostje so nabrali 425 K za dijaško semenišče v Mariboru. Vsem darovalcem v imenu naših dijakov iskren Bog plati!

Res lep je bil ta dan! Od Marije Reke poročajo: Praznik — Veliki šmaren se je pri nas obhajal letos prav slovesno. Od vseh strani so prihiteli romarji-častilci Mater božje. Topiči, speči že več let, so se na novo zopet letos oglasili. Lepo okrašena cerkva je ljubezno vabila verno ljudstvo, naj se zateče — pomoči potrebujoč — k Mariji. Med slovesno procesijo je svirala irboveljska godba. Med pridigo se je med drugim opozorilo domače farane, da obhaja njihov duhovni voditelj srebrno sv. mašo in obenem desetletnico njegovega tamosnjega delovanja. Popoldan je Mladeniška in Dekliška zveza uprizorila igrano «Na dan sodbe». Prvo-krat se je mnogobrojni množici predložil uspeh gesla: Mladina na plan! Gledalce so igralci prav zadovoljili in so si v svesti, da bodo njihovo stremiljenje v bodoče še bolj podpirali. Res lep je bil ta dan. Staro in mlado se ga bode z veseljem rado spominjalo.

Rajni poslanec Urek bi zopet rad rogovilil. Iz Globokega pri Brežicah nam poročajo: Sedaj je bil nekaj časa mir, ker je «Gospodar» zagrozil Ureku, da bode obelodanil vse njegove še neodkrite lopovščine, a sedaj se je zopet vzbudila v njem razbojniško razgreta kri in je začel rogoviliti in lagati po «Kmet. listu». Kako je bilo v resnici z ono zadevo v «Kmet. listu», pa hočemo povedati resnici na ljubo v naslednjem: Rajni poslanec Urek blagopokojne Kmetijske stranke se je v nedeljo, dne 29. julija ob priložnosti volitve v občinski agrarni odbor silno trudil, da spravi v odbor svoje samosvojnje. Pred volitvijo je agitiral, dasiravno je vedel, da se SLS ni nič pripravljala prej nego zadnji dan. Le nekaj naših pristašev je šlo na volišče, ni čuda potem, da ste, g. Urek, dobili še za enkrat in za zadnjič greben. Omenjenega dne se je vrnil Urek židane volje zvečer domov in se je pobahal proti svoji ženi: Danes sem pa ozdravil na živcih, ker nisou prišli klerikalci na volišče in vam ne bode treba več jesti iz listega rengelca. Ali ste pa, g. Urek, povedali svoji ženi, kako ste nagovarjali Lenartovo Tončko, omoženo Novak v Brezini, naj pride zvečer, ko bo šla k svoji materi v Globoko skozi Laze . . . Tudi vaš brat je ponočeval tako dolgo, dokler nazadnje ni preminul v zaporu . . . Priljubljeni še več, da bomo g. Ureku zopet živce uravnali.

Se nekaj o orlovski akademiji v Kozjem. Županstvo kozjanskega trga ter kmetje iz okolice izrekajo javno zahvalo vsem orlovskim odsekom, ki so sočelo-

vali ob priliki prve orlovske prireditve v Kozjem dne 12. avgusta. Orlovski odsek iz Rimskih Toplic nam je s svojim nastopom pri vaditeljskih vajah in z veličastnim pevskim zborom nudil nezabnen užitek. Orlovski odsek Pištanj z naraščanjem je rešil svojo nalogo izborna. Pištanske Orlice so pod spretnim vodstvom brezhibno izvajale proste vaje. Nastop pištanskih Orlic je bil čisto nekaj posebnega, ker Orlic se v kozjanskem okraju doslej nismo poznali. Najiskrenejša zahvala vsem orodnim telovadcem. Konečno izrekamo zahvalo novima odsekom v Podsredi in Kozjem, ki sta nam po dvomesečnem obstoju pokazala nekaj brezhibnih prostih vaj. Odsekoma želimo prav mnogo uspeha in ja bomo tudi podpirali. To je bil prvi orlovski nastop v Kozjem in gotovo ne bo zadnji, ker tudi kozjanski okraj zna ceniti pomen orlovstva.

Lep uspeh našega rojaka v Ameriki. Slovenec Mr. Roland Kuss, zastopnik Jadranske banke pri Frank Sakser, State Bank v New Yorku je absolviral prvi letnik ameriške visoke šole z najboljšim uspehom. Kot najboljši dijak je dobil prvo nagrado.

Gospodarstvo.

VINSKA KRIZA IN KAKO JI ODPMOCI.

(Govor g. R. Košarja na zborovanju Kmetijske družbe v Mariboru.)

Spoštovani! Od vodstva naše slavne Kmet. družbe mi je bila dana častna naloga, da predavam danes o vinski krizi in kako ji odpomoči.

Mislim, da ni nikogar med nami, ki bi rekel: Vinske krize ni, ker vidimo povsod njene posledice: polne kleti, obupno razpoloženje naših vinogradnikov, ki se izraža v vinotočih, kjer pomaga sosedu sosedu polovnjake, v neveselju do nadaljnjega obdelovanja, kaj se do novih nasadov, v stagnaciji vinske trgovine itd.

Obstoja vinske krize mi torej ni treba dokazovati, pač pa hočem, spoštovani navzoči, poiskati njene vzroke. Ako vemo za vzrok bolezni, bo lečenje lažje in bolj uspešno. Glavni vzrok naše vinske krize leži v razpadu stare tisočletne gospodarske enote: Avstro-ogrške monarhije. Zile odvodnice v konzumirajoče dežele so se pretrgale, produkcija pa je ostala in se je morda še povečala. Oddod poplava na našem vinskem trgu. Velezanimivo je, da je bivša Avstro-Ogrska glasom statistike bila v zadnjih letih pred izbruhom svetovne vojne glede porabe in produkcije vina v približnem ravnovesju. To, kar se je v državi pridelalo, se je tudi porabilo in vsak je prišel na svoj račun: producent, konzument, posredovalec in industrija. Zato je bivša monarhija tudi forsirala produkcijo vina.

Avstrijski del monarhije je vsako leto uvažal iz Ogrske 800.000 do 1.000.000 hl vina, katerega je porabil že za rezanje svojih kislastih vin na Štajerskem, Avstrijskem in Moravskem. Čudno je, da je tehnika in stoletna praksa znala v dobrih in slabih letinah konstruirati približno vedno isti «avstrijski» tip, ne da bi prišli radi tega v konflikt s strogo vinsko postavo. Na drugi strani pa se je s pomočjo naših kislastih in sladkih ogrskih, banatskih in hrvatskih vin ustvaril tudi poseben tip «ogrskih» vin, ki je tudi našel svoje redne odjemalce po državi. Vinska ura je tekla naprej po večstoletni izgajeni poti.

Z razpadom monarhije, te gospodarske enote, pa se je začela katastrofa za vinogradništvo. Poglejmo v Jugoslavijo. Od bivše Avstrije smo dobili vse južno-slovenske vinorodne pokrajine: južni del Štajerske, Hrvatsko in Slavonijo, nekatere vinorodne komitate prepričajte Ogrske, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino in kot nov del — Srbijo.

Poglejmo na Ogrsko: Od 63 komitatov stare ogrske karljevine (brez Hrvatske in Slavonije) se je bavilo 43 komitatov z vinorejo. Po trianonski mirovni pogodbi pa je novi Ogrski ostalo samo 17 neokrnjenih in 10 deloma odščipljenih komitatov, v katerih pa znaša v vinogradi zasajeni areal 211.272 ha, dočim je leta 1914 znašala vinorodna površina vse Ogrske 324.272 ha, tako da je Ogrska na vinogradih obdržala dve tretjini svoje posesti, dočim je vse prejšnje zemeljske površine obdržala komaj eno tretjino. Pri tej razdelitvi pa je padlo njeno prebivalstvo od 20.000.000 na 8.000.000 in umevno je, da mora tudi imeti velikansko nadprodukcijo vina in s tem tudi vinsko krizo.

V sedanji Nemški Avstriji vidimo ravno nasprotno: Ta nasledstvena država je izgubila štiri petinke svojih vinogradov. Izgubila je po Stieglerju samo na Štajerskem 24.520 ha na Jugoslavijo, dočim ji je ostalo v tej deželi samo 3009 ha 88 a. Izgubila pa je tudi Dalmacijo, Istro in vso vinorodno južno Tirolsko, za katere je Portele toliko krvavel. Ostale pa so, ji vse konzumirajoče alpske dežele, industrijski centri in velika mesta z Dunajem vred. Ta država mora uvažati vino in sicer znaša povprečni uvoz zadnjih treh let približno 900.000 hl ali 300.000 polovnjakov.

Sedajna Čehoslovaška tudi uvažava vino, akoravno je od prejšnje Ogrske pridobila precej vinorodnih komitatov. Rumunija je imela pred vojno l. 1913 90.080 ha gorice s pridelkom 1.518.883 hl vina. Na izvoz ni silila, pač pa se je njen poolzaj sedaj po pridobitvi povrstnih kvalitativnih sedmograških vinskih pokrajin Ogrske izpremenil in sedaj išče tudi izhoda za svojo nadprodukcijo.

Italija, ki je že pred vojno stala v prvi vrsti svetovnih vinorodnih držav, se nove pridobitve vinogradniškega teritorija od prejšnje monarhije menda ne bo preveč veselila in zato skuša pod narodnim plaščem vtihotapiti goriška in istrijska vina v Jugoslavijo,

tirolska vina pa v Nemško Avstrijo. Da vpliva v največji meri tudi na Čehoslovaško, Poljsko in Švico, je umevno. Dosegla je tudi že lepe uspehe, ker je imela že davno jasen pogled črez novi položaj in neorientacijo nasledstvenih držav glede vinske trgovine.

Vzrok naše vinske krize torej ne leži v slučajnih dobrih letinah in ker smo pridelali tudi jabolčnik. Vzrok naših vinskih kriz leži globlje, leži v zgodovini, svetovni vojni in njenih posledicah. Akoravno priznavam, da slučajno ne bomo imeli vinske krize, ako nam mraz uniči vinograde, ali ako nam peronospora in oidij prikrajšata pridelek kakor letos, vendar pa bo vinska kriza stalno ogrožala ravnovesje našega narodnega gospodarstva, ker smo postali samostojna vinorodna država.

Ker torej vidimo, da so nekatere nasledstvene države preobložene z vinom, katero drugim manjka, bi bilo naravno, da bi v te dežele odvajali naš vinski prebitke kakor nekdanj, ko je n. pr. vsak spodnještajerski vinogradnik imel kakega strica nekje na Srednjem ali Gornjem Štajerskem, ki mu je prišel vsako leto po vino. Stare žile odvodnice so bile pretrgane po svetovni vojni in na vsaki meji stoji danes finančna straža. Na teritoriju bivše monarhije se je začela gospodarska tekma in nekrvavi gospodarski boj.

Nasledstvene države, ki so navezane na vinski uvoz, so proglasile vino kot luksus, vpeljale prohibitivno carino ter uvedle protialkoholno gibanje in skušajo sedaj z vso močjo celo z manjvrednimi nasadi necepljenih amerikan kspraviti lastno vinorejo na noge.

Kdo bo zmagal v tej nekrvavi vojni? Seveda najbrihtnejši, ki se bo prvi prilagodil spremenjenim razmeram. Bojim se, da Jugoslavija ne bo med tistimi. Tudi Švica je velevažna vinouvozna država, na katero bi se moralo ozirati. Dosedaj so jo zalagali večinoma Italijani, lani pa so jih prekosili Španci. Švica je rabila že pred vojno približno 1 milijon hl na leto. Dočim je pred vojno znašal italijanski uvoz tri petine porabljenega vina, je lani leta 1922 padel na 327.316 hl, med tem, ko je znašal uvoz iz Španije 622.338 hl. In sedaj se vpraša italijanski list *«Giornale vinicolo italiano»*, v čem tiči vzrok preobrata. Priide do prepričanja, da italijanska vinska trgovina se ni zadostno organizirana in orientirana, za pokončavanje te konkurence. Treba bo, pravi list, da se italijanski eksporterji prilagodijo svetovnemu vinskemu trgu tako glede kakovosti kakor cene, kajti eksport Italije v Švico si mora zopet priborjati prvo mesto. In pri tem stremljenju gredo Italijani organizirano in sistematično svojo pot. Tako je na primer italijanska trgovska komora letos uprizorila v Curihu od 2. do 10. junija veliko vinsko razstavo, ki je izvrstno uspela. Izstavila je bela in črna vina v sodih in steklenicah, sladka vina, vermut (pelinovec), šampanjec, likerje in konjak. In sicer je razstavila te produkte iz vsake vinorodne province za se, tako, da je bilo 11 skupin. V vsaki skupini pa so dvorile domače deklice v običajnih narodnih nošah. Gotovo je morala biti to pestra slika, tako izrabljajo vse pripomočke. Da, Italijani se razumejo na vinsko trgovino in trgovsko politiko!

Madžari pa so tudi začeli siliti v Švico in kakor vse kaže, ne brez uspeha, kajti Švica jim je nedavno tega, znižala uvozno carino od enega švic. franka na polovico pri hl. Poleg tega je dovolila zvišanje dosežanega mesečnega uvoznega kontingenta od 50 na 70 vagonov. Bo že šlo, pravijo Madžari posebno, ker imajo tudi v Nemško Avstrijo in Čehoslovaško izdaten uvoz. Nemška Avstrija jim je sedaj tudi znižala uvozno carino od 60 zlatih kron na polovico. Da, da, tudi Madžari razumejo trgovsko politiko, kaj pa mi, kojih pregled ne sega niti od Jeruzalema do Gadje Peči? Tudi mi se bomo morali zbuditi in pogledati po svetu. Da se nismo prej zbudili, si nismo sami krivi, ker do preobrata nam ni bilo treba biti aktivnim na vinskih trgih. Zato je tudi vsa notranja organizacija našega vinskega trga zaostala. Delali smo dosedaj, samo v smeri produkcije in dajali nagrade tistim, ki so imeli najlepše vinograde, odslej pa bomo morali nagraditi tiste, ki pridelajo najboljšo vino in tiste, ki ga vedno najboljšo spravijo v promet.

(Konec prihodnjič).

Stanje vinogradov. Kmetje pravijo, da o bogati letini ni več govora in da mnogi ne bodo imeli niti polovice lanskega pridelka. V mnogih goricah je nastopila peronospora po grozdju, pa tudi oidij (pepel) se je prikazal v večji meri. Od peronospore napadene jagode požrnijo in odpadejo. Ker je bilo v cvetnem času deževno vreme, je grozdje nejednako odevetelo in kaže po 2 do 3 vrste jagod. Lani je bilo že na veliko mašo vse grozdje mehko in samo poznejše deževje je oviralo zadostni razvoj sladkorja, letos pa se ob tem času najde le tuhtam kaka mehka jagoda na ranem grozdju. Ves avgust in september bi moral biti vroč in lep, da bi se zamujeno še popravilo. Ker pa postaja za vsakim dežjem precej hladno in so tudi solnčni dnevi že krajši, noči pa daljše, ne upajo vinogradniki na kako boljše kakovost vina in pravijo, da bo lanski letnik še prišel dobro v promet. Zato so vinske cene pri nas in na Hrvatskem poskočile za 1-2 K. Pod 20 K za liter ni zlepa dobiti lanskega letnika. Letnik 1921 je postal zelo redek in stane nad 45 K.

Vinogradniki, ne prenačajte se! Toča in trtne bolezni so letos ugonobile na Slov. Štajerskem približno polovico vinogradov. Letošnja vinska letina bo silno borna. Cene lanskemu vinu rastejo. Svetujemo vinogradnikom, da so pri prodaji vina pazljivi. Prihodnje leto bo gotovo veliko povpraševanje po starih letnikih. Isto bo s sadjevem, kojega letos ne bo storih nič.

Cebelarški shod. V svrhu ustanovitve zveze podružnic Cebelarškega društva za Slovenijo se vrši dne 26. t. m. ob 10. uri predpoldne v dvorani okrajnega zastopa Maribor čebelarški shod. Po shodu predava g. potovalni učitelj Juranič.

Dekletom — vrtnaricam in gospodinjam. V zadnjem *«Gospodarju»* smo objavili, da bomo začeli objavljati za naša dekleta poučne članke glede vrtnarstva in za gospodinje pa glede kurjereje. Tozadnje članke že imamo a smo jih morali za tokrat odložiti, ker smatramo, da je Košarjev članek o vinski krizi za gospodarske razmere še važnejši. Dekleta in gospodinje, torej prihodnjič!

Polletni podkovski tečaj na drž. podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra t. l. Za vstop je vložiti do 15. septembra na ravnateljstvo drž. podkovske šole v Ljubljani s kolekom za 18 D kolekovano prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo, 5. uravstveno spričevalo in 6. ubožni list. Vsako prilogo, če še ni kolekovana, je kolekovati s kolekom za 1 D. Pouk o podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno drž. podporo ter imajo prosto stanovanje; skrbeti pa morajo sami za hrano in učne knjige.

Izvoz krompirja je odslej prost carine. To se je zgodilo radi tega, ker je letos krompirjeva letina po celi državi zelo bogata, a bati se je, da bo krompir radi vednega deževja segnil.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 16 konj, 7 bikov, 148 volov, 389 krav in 6 telc. Skupaj 566 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 14. 8. 1923 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže D 15 — 16.25, poldebili voli 12.50—15, plem. voli 9.50—11.50, biki za klanje 12.50—14.50, klavne krave debele 12.50—13.75, plemenske krave 10—12.50, krave za klobasarje 8.25—9.25, molzne krave 9.50—12, breje krave 9.50—12.50, mlada živina 9.75—14.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 24 do 27 D, meso od bikov, krav in telc 21 do 22 D, telečje meso 24 do 27.50 D, svinjsko meso sveže 35 do 40 D, povsod za 1 kg.

ZITNI TRG.

Vsled velikih ponudb so cene pri žitu zelo padle. Trgovci so vkljub padcu cen niso veliko nakupili, ker računajo še z nadaljnjim padcem. Zlasti izvozniki niso nič kupili, ker se za današnje cene, ki vladajo pri nas, dobi povsod v inozemstvu dovolj žita. Zato pa bo nujno potrebno, da bodo prodajalci vsled obile žetve cene toliko znižali, da bo mogoče preostanek izvoziti. Izvoz bi seveda prav prišla namera vlade, da zniža carino pri izvozu žita. Potem bi pa cene žitu pri nas še poskočile. Tako pa radi visoke carine in previsoke žitne cene pri nas že konkurira inozemska moka, zlasti italijanska v Dalmaciji. Dasi je ta moka neprimerno slabša od naše, je vendar mnogo cenejša ter jo zlasti revnejše prebivalstvo kupuje. Trgovcem, ki se imajo stare zaloge naše moke uvažanje italijanske moke zelo škoduje. Zato zahtevajo ti zvišanje carine pri uvozu. Vlada bo na vsak način morala nekaj ukreniti, ali da pritiska na vojvodinske kmetovalce, da cene žitu znižajo, ali pa da znižajo izvozno carino, da bodo cene žitu padle ter bo mogoče preostanek žetve izvoziti.

Pšenica: V začetku preteklega tedna so jo prodajali bački in sremski kmetje po 360—362 D, koncem tedna pa je že padla na 320—325 D za 100 kg. Bosanska in srbska pšenica, ki je istotako dobre kakovosti, pa je bila cenejša.

Rži se je malo prodalo. Cena 275 D za 100 kg. postavljeno na postajo v Bački.

Oves je v ceni znatno padel. Posebnega povpraševanja po njem ni bilo. Cena v začetku 315 D, pozneje pa že 265 D za 100 kg.

Za ječmen je bilo malo kupcev. Jari ječmen se je prodal po 287 D, zimski pa po 250—262 D za 100 kg.

Koruza. Vsled zadnjega dežja so nasevi koruze v zelo dobrem stanju ter pričakujejo poljedelski krogi odlično žetev. Zato pa tudi nihče ne kupuje velikih količin stare koruze, ker pričakujejo vsi, da bo z obilno žetvijo nove koruze padla cena tudi stari.

Nekoliko koruze se je ipak prodalo po 260 do 300 dinarjev.

Moka. Kupčija zelo miruje. Zlasti manjši mlinci z moko slabše mele ne morejo svoje zaloge prodati, pa se radi tega nahajajo v jako neugodnem položaju. Cena za nularico 590—600 D za 100 kg.

Za otrobe je bilo precej kupcev, ker se zadnje čase izvažajo posebno v Švico za krmiljenje živine. Cena sku paj z vrečami za 100 kg 125—160 D.

Lesni trg. Na zagrebški lesni borzi so bile cene (v dinarjih) lesa v času med 1. in 15. avgustom sledeče: hrast I. vrste 1900—2000, II. vrste 1400—1600, hrastov les za furnire 2400—2700, hrastove deske do 5 cm obrobline 1500—2000 D, hrastove deske preko 5 cm 1600—2600, daga za sode 1000 komadov 15.000, bukovi plohi I. vrste 300—400, jesenov plohi I. vrste 500—700, mehki les tesan 350—450, mehki les rezan 600—700, brzojavni drogi: hrastovi 50—70, smrekovi 40—60, železniški prag: hrastovi 60—80, bukovi 40—50. Drva za kurjavo, mešana vagon 2400—2700 D. Lesno oglje, bukovo, vagon po 12.000—14.000 D.

Vsem hmeljarjem! Hmeljarsko društvo opozarja vse hmeljarje na sledeče: I. Vsled preobilnega, posebno dušičnega gnoja in morda tudi vsled izvanrednih vremenskih razmer je letos zraslo v poedimih nasadih nekaj prav dolgih, deloma tudi z listi obraslih kobul, za katere kupci ne marajo. Takšnih kobul ne mešajte z drugimi, lepo doraslimi kobulami, ker vam pokvarijo ceno vsega pridelka. Če se med 10 kobulami nahaja le ena dolga, bo kupec določil ceno po dolgi, ne pa po ostalih lepih kobulah. Sortiranje hmeljase torej vedno obilno poplača in obenem povzdigne ugled našega hme-

ljarstva vobče. 2. Vsak zaveden hmeljar se mora tudi pečati s selekcioniranjem hmeljske rastline. Stari in z neenakovrstnimi rastlinami zasajeni, v nizkih legah ali na močvirnatih zemlji se nahajajo hmeljniki se naj opuste in nadomestijo z novimi na močni in rodovitni zemlji. 3. V to svrhu si mora vsak zaveden hmeljar že sedaj pred obiranjem v lastnem ali sosedovem hmeljniku določiti in primerno označiti one rastline, od katerih bo spomladi dobival potrebno število sadik. Hmeljarji, upoštevajte dani vam nauki! — Zatec, dne 20. 8. 1923. — Hmeljarsko društvo.

XX. poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zatec, CSB, dne 18. 8. 1923. Od dne 15. t. m. je silna vročina prenehala, ponednevi imamo oblačno in bolj hladno vreme, noči so pa navadno prav mrzle, kar ne pospešuje okobuljenje. Zaželjene izdatne padavine tudi ni bilo in vsled tega se tudi kobule pomalem razvijajo. Če ne bo v kratkem zadostnega deža, bodo kobule, katere se sedaj začinjajo tvoriti iz cvetja, ostale male. V zdravih, zgodaj obrezanih legah se okobuljenje vrši še precej pravilno in se bo z obiranjem pričelo okoli dne 26. t. m. Upanje na novo letino se torej ni zboljšalo, pa tudi ne poslabšalo, vendar je gotovo, da bo ista prav mala in da bodo cene primerne stroškom. Glede množine letošnjega pridelka ostane pri naši zadnji cenitvi, to se pravi, pridelali bomo blizu eno tretjino lanske množine. Plačuje se do 3050 čK za 50 kg hmelja iz leta 1922. (1 čK = 2.8125 D, 1 kg hmelja pride torej na 686.24 jK.) Končno razpoloženje na trgu je mirno, cene čvrste. — Savez hmeljskih društev Zatec.

Ordredba glede inozemskih vžgalic. Uprava državnih monopolov poziva glasom *«Uradnega lista»* št. 71 ex 1923 vse trgovce z vžgalicami, da se imajo vsled prepovedanega uvoza vžgalic razprodati do dne 31. decembra t. l. vse vžgalice inozemskega izvora. Ako se bodo po preteku tega roka še našle v kaki trgovini inozemske vžgalice, se iste kot vihotapljeno blago odzamejo, na kar se opozarjajo vsi prizadeti trgovci.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 94—95 din., 100 francoskih frankov stane 530—535 din., za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1337—0.1347 din., za 100 čehoslovaških kron 281—282 din., za 100 nemških mark 0.0017—0.00175 din. in za 100 laških lir 410—412 din. V Curihu znaša vrednost dinarja 5.80 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja padla za 5 točk.

IZKAZ DAROV ZA DIJASKO VEČERJO v MARIBORU od konca marca naprej.

V denarju:

Deželna vlada v Ljubljani, oddelek za socijalno politiko 5000 D, kaplan Josip Krajnc 1000 D, namesto venca na grob prof. Verstovška so darovali: dr. Al. Juvan, 500 D, Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru 500 D, Zadržna gospodarska banka 500 D, Zadržna zveza v Ljubljani 500 D, okr. glavar dr. Srečko Lajnič v Mariboru 125 D, inž. Sturm na gradu Bogenšperku 100 D, v celotnem torej mesto vencev 2225 D. Marijina družba v Slov. Bistrici razum živil se v denarju 223.75 D. Ob priliki blagoslovljenja novega zvona pri Damišu v Grušovi, župnija Sv. Peter pri Mariboru se je nabralo 205.50 D. Na gostiji Franca Hujak in Julijane Skrobar 200 D, Fr. Slana, kaplan pri Sv. Rupertu nad Laškim je oddal 180 D, Pri g. Janezu Rožmanu, županu v Sratovecih so nabrali ob priliki blagoslovljenja novega zvona za vaško kapelico 160 D. Vaupotič Franc, kaplan v Ormožu 150 D, Od Sv. Tomaža pri Ormožu je prišlo 115 D. Na sedmini Matjaž Smogavec v Tinju se je nabralo 101 D. Neimenovan iz Ruš daroval 100 D. Župnik Janez Rožman v Zavodnem 87.50 D. Na gostiji Cirila in Ivanke Lashaber pri Sv. Juriju ob Ščavnici so nabrali svatje 79 D. Kaplan Anton Suncič nabral pri blagoslovljenju Stelcerjeve ka pele 75.75 D. Na gostiji Anton Guček—Ana Jurkošek v Svetini gostje nabrali 52.75 D, Dekan Josip Cerjak v Slov. Bistrici 50 D. Narodni poslanec prof. Vesenjsek 50 D. Upravništvo *«Glasnika»* odstopilo darove za kruh sv. Antona 40 D. Župnik Sinko, Sv. Lovrenc v Slov. gor., poslal razum živil se v denarju 30 D. R. P. v Mariboru daroval 10 D, G. Polak 5 D.

V živilih.

Dekliška zveza pri Sv. Benediktu v Slov. gor. druga pošiljatev: 10 vreč krompirja. Iz Ormoža 8 vreč krompirja, 1 vrečo fižola, 1 vrečo koruze. Župnik Sinko, Sv. Lovrenc v Slov. gor.: 3 vreče krompirja, 1 vrečo koruze, 1 vrečo pšenice in nekaj masti. Studeniški samostan: 2 vreči krompirja. Gselman Peter iz Bohove eno vrečo krompirja.

Dr. Fr. Lukman, vseučilišni profesor v Ljubljani je odstopil Dijaški večerji večjo zbirko knjig, za katere bode blagajništvo izkupil okoli 330 D.

Prvo leto Dijaške večerje je preteklo, a društvo mora že sedaj misliti na prihodnje leto in se vsem p. n. cenjenim bralcem tudi zanaprej priporoča. Za dosedanje darove se najpriščneje zahvaljuje. Poročilo o 1. letu Dijaške večerje bode kmalu sledilo. — Opetovano se opozarja, da Dijaška večerja in Dijaška kuhinja nista istovetni. Prva ima svoj sedež v Cirilovi tiskarni.

Blagajnik Dijaške večerje v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Zobozdravnik dr. F. Kartin, Maribor, Slovenska ulica 9, od 28. avgusta naprej zopet ordinira.

Molitvenik, najlepši in najcenejši, je dr. Zdešarjevo *«Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje.»* — Cena vezanemu izvodu šest dinarjev po pošti en dinar več. — Dobi se v TISKARNI SV. CIRILA v Mariboru, pri Slogi v Ljubljani na Poljanskem nasipu 10, in po drugih knjigarnah. Kdor kupi skupaj vsaj 10 izvodov, dobi 15% popusta. 660